

Yayın ilkeleri, izinler ve abonelik hakkında ayrıntılı bilgi:

E-mail: bilgi@uidergisi.com

Web: www.uidergisi.com

Kapitalizmin Doğal Bir Evresi Olarak Totaliter-Polis Devletinin Yükselişi ve ABD Örneği

Ekin Oyan Altuntaş

Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

Bu makaleye atıf için: Oyan Altuntaş, Ekin, “Kapitalizmin Doğal Bir Evresi Olarak Totaliter-Polis Devletinin Yükselişi ve ABD Örneği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 9, Sayı 35 (Güz 2012), s. 35-60.

Bu makalenin tüm hakları Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği'ne aittir. Önceden yazılı izin alınmadan hiç bir iletişim, kopyalama ya da yayın sistemi kullanılarak yeniden yayımlanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz veya herhangi bir şekilde kamunun ücretli/ücretsiz kullanımına sunulamaz. Akademik ve haber amaçlı kısa alıntılar bu kuralın dışındadır.

Aksi belirtilmediği sürece *Uluslararası İlişkiler*'de yayımlanan yazılarda belirtilen fikirler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK Derneğini, editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.

Kapitalizmin Doğal Bir Evresi Olarak Totaliter-Polis Devletin Yükselişi ve ABD Örneği

Ekin OYAN ALTUNTAŞ*

ÖZET

Kapitalist sistem, 1929 büyük buhranından sonraki en büyük ve kapsamlı krizini yaşamaktadır. Yeni bir birikim modelinin ortaya konulmadığı ve mevcut modelin de herhangi bir çözüm sunmadığı bu dönemde, sistemin ayrıcalıklarından yararlanan sınıf ve ülkeler, devamlılığını sağlamak adına kurtarma paketleri-kemer sıkma programları ve jeopolitik konumlanmalar-fiziki işgaller gibi stratejileri yürürlüğe sokmaktadırlar. Sınıfsal bilinçlenme ve devrim olasılıklarının da diyalektik bir şekilde yükselişe geçtiği bu dönemde, güçlü yürütme, yetkilerini devretmiş yasama-yargı, disipline edilmiş bir toplum, baskılayıcı hukuk kuralları ve aşırı yetkilendirilmiş kolluk güçleri gibi özelliklerle karakterize olmuş totaliter-polis devleti yapılanması, kurtarma stratejilerini icra edecek başlıca yönetim seçeneği olarak öne çıkmaktadır. Bu yeni yapılanmanın önderliğini yapan ABD’de dönüşümü mümkün kılan en etkili düzenleme aracı ise zamanın ruhuna uygun düşen “terörizm” gerekçesidir.

Anahtar Kelimeler: Kapitalizm, Kriz, ABD, Totaliter-Polis Devleti, Terörizm

The Rise of Totalitarian-Police State as a Natural Phase of Capitalism and the U.S. Case

ABSTRACT

Capitalist system is experiencing its most massive and extensive crisis since the 1929 Great Depression. By virtue of the nonexistence of a new accumulation model and the failure of the current model in providing solutions, strategies like, bailout packages-retrenchment programs and geopolitical positioning-physical occupations have put into force by the countries and classes who are decided to continue in benefitting from the privileges of the present system. As the class consciousness and the possibility of revolutions have risen up concomitantly and dialectically, a totalitarian-police state characterized with, extraordinarily powerful executive organ, declined authority of legislative and judicial bodies, disciplined society, repressive legal rules and ultra-authorized law enforcement forces, came to fore as the most beneficial administrative design for the execution of these strategies. The most effective instrument that makes the transformation possible in U.S. is the pretext of “terrorism” which perfectly matches with zeitgeist.

Keywords: Capitalism, Crisis, The US, Totalitarian-Police State, Terrorism

* Yrd. Doç. Dr., Uluslararası İlişkiler Bölümü, İİBF, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 14280, Gölköy Kampüsü, Bolu. E-posta: oekinoy@yahoo.com.tr.

Giriş

11 Eylül sonrası “terörizme karşı savaş” incelemeleri, genellikle güvenlik-tehdit veya daha az sayıda araştırmacının yer aldığı “kapitalist birikim modeli-hegemonya-mekân düzenleme” ilişkisine yoğunlaşmıştır. Öte yandan, “terörizme karşı savaş”ın “devlet dönüşümü ve sınıfsal düzenleme-kontrol” gibi çok boyutlu düzenlemelere yönelik somut katkıları düşünüldüğünde çok daha kapsamlı ve derindir. “Terörizme karşı savaş”ın günümüzde ulaştığı kurumsal ve hukuksal düzey “terörizm” kavramının çok ötesinde siyasal-hukuksal-sınıfsal ve düşünsel bir dönüşümün yaşandığını göstermektedir.

Bu çalışmada, kapitalist devletin “sınıflar üstü” imgesinin inandırıcılığının azaldığı ve sınıfsal çelişkilerin giderek görünürlük kazandığı kapitalizmin yapısal kriz sürecinde, ABD örneği üzerinden kapitalist birikim modeli, devletin totaliter-polis devletine dönüşümü, gözetleme-denetim-zapt etme-uyusallaştırma mekanizmaları ile “terörizme karşı savaş”ın sınıfsal mekân düzenleyici rolü arasındaki ilişki incelenecektir. “Terörizme karşı savaş”ın kansız ama faşizme doğru ilerleyen sınıfsal hegemonyanın yeniden tesis edilmesinde ne kadar önemli bir mekân düzenleme rolü üstlenmiş olduğu incelenecektir.

Kapitalizmin Yapısal Krizi ve Devletin Dönüşümü: Totaliterleşme Süreci

Antonio Gramsci, faşist bir hükümet darbesi olasılığını reddeden İtalyan Komünist Partisi’nin Mart 1922’deki Roma kongresinde bildiriye şu cümleyi ekletmek için ciddi bir uğraş vermek zorunda kalmıştı: “Faşizm, kapitalizmin gelişiminde doğal bir evredir”.¹ Gramsci’nin tarihsel olarak haklılığı kanıtlanmış sözleri acaba “terörizme karşı savaş” kavramı ile ne kadar ilişkili olabilir? Bu sorunun cevabını verebilmek için kısaca kapitalizmin işleyişi ve devletin bu süreçteki rolünü incelemek gereklidir.

Öncelikle bahsi geçen devlet sınıfsal niteliğini gizlemeye çalışsa da “sınıflı bir toplum olan kapitalist toplumun devletidir”.² Bu bağlamda, yönetim modeli ne olursa olsun kapitalist üretim biçiminin istikrarını korumakla yükümlü kapitalist devletin iki temel işlevi vardır: *ipso facto* yayılmacı karaktere sahip olan sermaye birikimini kolaylaştıracak ve arttıracak koşulları yaratmak-düzenlemek-korumak ve ikincisi, bir taraftan kapitalist sınıfın birliğini sağlarken diğer taraftan kapitalist sisteme tehdit yaratabilecek sınıfların (emek) örgütlenmesini önlemek ve bu sınıfları kapitalist birikim stratejilerinin gereksinimlerine göre biçimlendirmek.³

Öte yandan, kapitalist üretim tarzına içkin olarak emek-sermaye ile aşırı sermaye birikimi-kar oranlarının düşme eğilimi gibi, kapitalizmin yapısal çelişkilerinden (altyapısal koşullar) kaynaklanan krizler ile bunları aşmayı sağlayacak yeni birikim stratejilerinin üst yapısal dönüşümleri gerektirmesi, kapitalist devletin de diyalektik süreç içerisinde devamlı

1 Aktaran, Maria-Antonietta Macciocchi, “Gramsci ve Faşizm Sorunu”, Maria-Antonietta Macciocchi (der.), *Faşizmin Analizi*, Cemal Süreyya (çev.), Payel Yayınevi, İstanbul, 2000, s.16.

2 Ali Murat Özdemir, *Güç, Buyruk, Düzen: Uluslararası Hukuk Kuramında Eleştirelilik ve Emperyalizm*, İmge Kitabevi, Ankara, 2011, s.272.

3 Nicos Poulantzas, *Political Power and Social Classes*, Verso, Londra, 1978, s.189.

olarak yeniden yapılanmasını zorunlu kılmıştır. Kapitalist devlet, kapitalizmin farklı evrelerindeki farklı birikim stratejilerine göre şekillenirken aynı zamanda bu stratejilerin ihtiyaç duyduğu oranda iktisat, hukuk, siyaset, ideoloji ve askeri zor yöntemlerini de uygulayarak bu diyalektik sürece yön vermiştir.⁴

Kapitalizmin yapısal çelişkilerinin henüz birikim modelinde radikal bir dönüşümü gerekli kılmadığı, sermaye birikiminin hızlı, üretken ve kâr hadlerinin görece olarak yüksek olduğu 1945–1970 yılları arasındaki “Altın Çağı”ın Fordist üretim modeli çerçevesinde biçimlenen sosyal-refah devleti, sınıflar arasındaki uzlaşmayı yöneterek “emek cephesinin kolektif haklarının anayasallaşmasını”⁵ sağlamış ve “sınıflar üstü” imgesini koruyabilmiştir. Bu döneme denk düşen “müdahaleci devlet” modelinde, iç denetimi sağlamada polise ek olarak daha önce polisin görev alanına giren yetkiler/görevler farklı kamu kurumlarına dağıtılmış ve müdahale sosyal güvenlik mekanizmaları aracılığıyla yapılmıştır.⁶

Emeğin maliyet unsurunun öne çıktığı, talep unsurunun borçlandırma-tüketim üzerinden çözülmeye çalışıldığı, reel üretim ve finans sermayesinin birikim koşullarının önündeki engellerin kaldırıldığı, emek verimi artırılırken reel işgücü maliyetlerinin düşürüldüğü, emeğin kazanılmış haklarının esnekleştirilme ve kuralsızlaştırılmaya açıldığı “Post-Fordist birikim modelinde ise, yeni-liberal veya Poulantzas’ın tanımıyla ‘müdahaleci-otoriter devlet’ yeni yapılanmanın devlet biçimlenimi olmuştur”.⁷ Bu dönem artık kapitalizmin yapısal krizinin finansallaşma, emek maliyetini düşürme, “geçmişte üretilmiş artı değere yönelme ve daha önce metalaşmaya konu olmamış varlıkların birikim sürecine sokulması”⁸ gibi yöntemlerle ertelenmeye çalışıldığı ve sermayenin hızla tekelleştiği bir dönemdir.

Bu süreçte, farklı siyasal alanlarda hareket eden ve küresel ölçekte her mekâna ve metalaşma alanına ulaşmak isteyen uluslararasılaşmış ve neredeyse tekelleşmiş sermayenin bu ortamları dönüştürecek talepler üretmesi ve bu dönüşümün gerektirdiği küresel koordinasyonu, mevcut kapitalist birikim modelinin hegemon devleti konumunda olan ABD üstlenmiştir. Yeni-liberal birikim stratejisinin yürütülmesinde ve ihracında ABD, başta Washington Mutabakatı ve onun aygıtları olmak üzere siyaset, ideoloji ve iktisat dışı zor yöntemleri kullanmış, hem sınıfsal hem de ulus devlet bağlamında dönüşümlerin ve çözümlerin küresel bağlamda hızlanmasına ve sertleşmesine sebebiyet vermiştir.⁹ Küreselleşme adı altında yürütülen bu çok boyutlu dönüşüm süreci, kısa süre içinde yeni ve şiddetli emek-sermaye çelişkilerine yol açacak şekilde “sabit sermaye yatırımlarının yavaşlamasına ve küresel ölçekte istihdamın gerilemesine yol açmış, orta sınıflar çökerken gelir dağılımının kutuplaşması ve emeğin proleterleşmesi süreçlerini hızlandırmıştır”.¹⁰

4 Nicos Poulantzas, *Faşizm ve Diktatörlük*, Ahmet İnel (çev.), İstanbul, Birikim Yayınları, 1974, s.17.

5 Özdemir, *Güç, Buyruk, Düzen*, s.289–290.

6 Evren Haspolat, “Kapitalist Devlet ve Toplumsal Polisliğin Tarihi Seyri: Devlet-Güvenlik İlişkisinde bir Dönemlendirme Denemesi”, *Praksis*, No 25, Mart-Nisan 2011, s.157.

7 Ibid.

8 Özdemir, *Güç, Buyruk, Düzen*, s.303.

9 Ibid. s.292.

10 Erinç Yeldan, “Büyük Durgunluk Süreerken”, *Cumhuriyet*, 29 Haziran.2011, s.13.

Yeni-liberalizmin (neoliberalizm) toplumsal ve sınıfsal biçimlenme üzerindeki çok boyutlu saldırısını koordine etmek ve parlamenter rejimlerin dönüşümünü gerektiren iktisadi programların yürütülmesini sağlamak ihtiyacı, “müdahaleci-otoriter devleti” küresel sistemin genelinde zorunlu kılmıştır.

Kapitalizmin yapısal çelişkileri sistematik krizi tetikledikçe ve buna karşı geliştiren yeni “birikim stratejileri”¹¹ ile bilinçli olsun olmasın sınıfsal dirençler çakiştıkça, denetim mekanizmalarının baskı düzeyini arttırdığı ve daha gözle görülür uygulamalara doğru gittiği görülmektedir. Örneğin, 1990’lardan itibaren birbirini takip eden ABD Hükümetleri yeni-liberal birikim stratejilerinin ve salt ekonomik zor yöntemlerinin istenilen sonuçların elde edilmesinde yeterince etkin olunamadığını belirterek, “zorla uyum” stratejilerine geçilmesini öneren raporlar dâhilinde hareket etmeye başlamışlardır.¹²

Bu stratejilere geçişin en önemli sebebi, yapısal krizlerin ve bunun yönetimini sağlamaya çalışırken kullanılan baskıcı iktidar düzenlemelerinin aynı zamanda karşı bir direnç olarak ekonomik-siyasi haklara duyarlı bir sınıf bilincinin de gelişmesine yol açması ve sınıfsal karakterli devrim olasılıklarını gündeme getirmesidir.¹³ Küresel sermaye ile hegemon devlet krizini aynı zaman ve mekânda eriten yapısal kriz, “küresel jeopolitiği kurumlarıyla birlikte yeniden şekillenmeye zorlarken aynı zamanda toplumsal ayaklanma olasılıklarını ve emperyalizmin bunları yönlendirme çabasını da beraberinde getirmektedir”.¹⁴ İspanya’dan Yunanistan’a, İngiltere’den Arap dünyasına ve İsrail’den *Wall Street’e* (Amerikan (son)Baharı) kadar uzanan kitle hareketlerinin giderek ekonomik haklar-sınıfsal bilinçlenme üzerinden biçimlenen talepleri, liberal ideolojinin yönlendirme kapasitesinin dışında kalan yeni bir düzeni işaret ederken, ülke içi ve küresel denetim-baskı mekanizmaları da giderek adı konmamış ama daha fazla gözle görülür ve kuşatıcı bir korkutma, hukuksuzlaşma, itaatkârlaştırma üçlüsüyle faşizan uygulamalara doğru gitmektedir.¹⁵

11 “Kapitalist gelişimin sadece tek bir nesnel mantığı yoktur. Farklı birikim rejimlerine, gelişme modellerine ve düzenleyici kalıplara tekabül eden alternatif kapitalist gelişme mantıkları vardır”. Bob Jessop, “Regulation Theory, Post-Fordism and Class Struggle: More than a Reply to Werner Bonefold”, W, Bonefold ve J. Holloway (der.), *Post-Fordism and Social Form*, Londra, MacMillan, 1991, s.71.

12 Özdemir, *Güç, Buyruk, Düzen*, s.294. Dış politikada da benzer eğilimler için bkz. İklim Özdikmenli ve Şevket Ovalı, “Irak Savaşı Sonrasında Liberal Dünyanın Yapay İkiliği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 5, No.19, Güz 2008, s.89–118.

13 Jacopo Ponticelli ve Hans-Joachim Voth’un, Avrupa odaklı olmakla birlikte tüm gelişmiş ülkelere genelleştirilebilecek çalışmalarında, kemer sıkma politikaları ile toplumsal kargaşalar (ayaklanmalar, protesto eylemleri, suikastlar, genel grevler) arasındaki yakın ilişki rakamlarla ortaya konulmuştur. Buna göre, Gayri Safi Milli Hâsıla’nın %1’ne kadar yapılan kamu harcamaları kesintisi toplumsal kargaşa olaylarının sayısını en az iki adet arttırırken, %3 eşliğinin aşıldığı durumlarda eylemlerin sayısı dramatik bir şekilde yükselmektedir. Ülke içi baskının yüksek olduğu ülkelerde ise toplumsal birlik-bilinç düzeyi de çok düşük kalmakta ve neredeyse hiçbir toplumsal eylemin gerçekleşmemektedir. Jacobo Ponticelli ve Hans-Joachim Voth, “Austerity and Anarchy: Budget Cuts and Social Unrest in Europe, 1919–2009”, *Centre for Economic Policy Research*, No.8513, Ağustos 2011, s.2–3.

14 Ergin Yıldızoğlu, “Kriz ve OPEC”, *Cumhuriyet*, 13 Haziran 2011, s.13.

15 Ergin Yıldızoğlu, “Şimdi de Tel Aviv”, *Cumhuriyet*, 3 Ağustos 2011, s.8.

Kapitalist Birikim Rejiminin Gözetleme-Denetleme-Zapt Etme İhtiyacı ile “Terörizme Karşı Savaş” Stratejisinin Buluşması

Gözetleme, denetleme, uysallaştırma, itaatkârlaştırma ve zapt etme gibi uygulamalar ister kapitalist ister kapitalizm öncesi feodal üretim biçimi olsun tüm üretim rejimlerinde o rejimlerin ihtiyaçlarına denk düşecek şekilde düzenlenmiş-türevlenmiş toplumsal, sınıfsal ve siyasal düzenlemelerin bir parçası olmuştur. Emek sömürüsünün sistematikleşmesine bağlı olarak kapitalist üretim biçiminde gözetleme-denetleme-uysallaştırma ve disipline etme uğraşı (eşyanın tabiatına uygun) doğal bir zorunluluktur.

Bununla birlikte, kapitalizmin yapısal krizinde yeni-liberal birey projesinin maskesini düşürmesi ama buna karşılık birikim modelinin devamı için gereken ihtiyaçların acilleşmesi, Orwellian tarzı gözetim-denetim-disiplin modelinin topluma uygulanmasını bir nevi gerekli kılmıştır. Bu model için gerekli-meşru dönüştürücü eleman ise zamanın ruhuna uygun düşen “terörizm” torbası olmuştur.

“Terörizme Karşı Savaş”: Nerede Başlar; Nerede Biter; Ne İşe Yarar?

Simon Clarke, ideolojinin rolünü imgesel bir düzlemde görece tutarlı bir söylem yaratarak gerçek çelişkileri saklamak olarak tanımlarken, işlevini de bireyleri yapıyı destekleyecek etkinlikler içine sokmak olarak açıklamaktadır.¹⁶ Özdemir, üretim ilişkileriyle girilen ilişkiyi ideoloji olarak tanımlarken, farklı gruplar arasındaki mücadelede çelişen taleplerin pek çok durumda ideoloji üzerinden dolayım lanacağını iddia etmektedir.¹⁷ Gramsci de üretici güçlerin kontrolünde bilinç denetiminin önemini vurgularken bu denetimi siyasal savaş alanının ortasına yerleştirmektedir.¹⁸

“Terörizme karşı savaş”, kapitalizmin olağan gözetleme-denetleme ihtiyacı ve yapısal kriz süreci içinde ilkel birikime yönelik gereksiniminin artmasıyla birlikte acilleşen kontrol talebi ile ideolojinin birleştiği yerde ortaya çıkan kullanışlı bir düzenleme aracıdır. “Terörizme karşı savaş” stratejisini bu kadar özel yapan ise öncelikle terörizm kavramının eşsiz sınırsızlığıdır. “Terörizme karşı savaş”, terörizm kavramının tanımsız, muğlak, değişken karakteri ile zamansız, hedefsiz ve sınırsız olma niteliklerini kapsayan ve tam da bu nedenle kullanıcıya aynı zaman-mekân-hedef sınırsızlığını-esnekliğini bahşeden bir stratejidir. Üstelik terör saldırılarının toplumlarda yarattığı dehşet, korku ve misilleme arzusu, “terörizme karşı savaş” stratejisinin hukuk, siyaset veya kamuoyu gibi normal zamanlara ait kısıtlayıcı engelleri kolayca aşabilmesine olanak tanımakta ve olağanüstü hale ilişkin tüm norm ve pratiklerin normalleşmesini mümkün kılmaktadır.

Jean Claude Paye’in belirttiği gibi, somut ve acil bir güvenlik tehdidi ile karşılaşan ve soyut demokratik düzeni korumak isteyen insanlar gönüllü olarak somut hak ve özgürlüklerinden vazgeçmek zorunda kalmaktadırlar.¹⁹ Üstelik görünen kanlı terör

16 Simon Clarke, “Marxism, Sociology and Poulantzas’s Theory of the State”, *Capital and Class*, No.2, 1977, s.13.

17 Özdemir, *Güç, Buyruk, Düzen*, s.297.

18 Martin Carnoy, “Gramsci ve Devlet”, *Praksis*, No.3, 2001, s.263.

19 Jean-Claude Paye, *Hukuk Devletinin Sonu: Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele*, (çev. G. Demet Lüküslü), Ankara, İmge Kitabevi, 2009, s.13.

saldırıları karşısında görünmeyen düşmana karşı mücadele içine giren her hükümetin mücadelesi temel özgürlükleri korumaya yönelik olarak algılanmakta ve “terörizme karşı savaş” olağanüstülüğün istisnai halinin olağanlaşmasını sağlayan özel bir meşruiyet aracı haline gelmektedir.²⁰

Poulantzas “Faşizm ve Diktatörlük” adlı eserinde faşizmin evrelerini sayarken, kısıtlanan-baskılanan sosyo-ekonomik ve siyasi hakların önce bütünlüğü bozmaya çalışan bir iç düşmanın varlığı ile meşrulaştığı, hatta toplumsal bütünlüşmeyi hızlandırıcı bir etki yaptığından bahsetmekte ve bu sürecin arkasından bir dış düşmanın yaratılmasıyla yayılmacı politikaların yürürlüğe sokulabildiğini söylemektedir. 27 Şubat 1933’teki *Reichstag* (Alman Parlamentosu) Yangını’nın Almanya’daki faşizm sürecinde hak ve özgürlüklerin kaldırılması ve gücün devletin belli bir grubu elinde toplanmasını sağlamak bakımından dönüm noktası olması tam da Poulantzas’ın evrelere ilişkin tanımına uygun düşmektedir. Bunun dışında, Orwell’in “1984” kitabındaki Büyük Birader hükümetinin sürekli gözetleme tekniklerini icat edilmiş ve çok korkutucu bir terörist figürü Emmanuel Goldstein ile birlikte yürütmesi çok tesadüfî değildir. “Terörizme karşı savaş” işte tam da bu abartılmış korku ve icat edilmiş iç ve dış düşman figürüne karşı mücadeleyi simgelemektedir.

Gramsci faşizm için “işleme konulduğunda bazı toplumsal tabakaların bilincinde çoktan olgunlaşmış bulunmaktadır” tespitinde bulunmaktadır.²¹ “Terörizme karşı savaş” bağlamında nüfusun tamamını kapsayacak gözetleme-denetleme mekanizmalarının kurulması ve olağanüstülüğün süreklileşmesi, faşizmin işleme konulmasına kadar geçen uzun soluklu karşı-devrim sürecine (faşist fikirlerin bilinçte olgunlaştığı ve hukuki-siyasi kurumsallaşmanın gerçekleştiği) denk düşmektedir. Terörizmle savaşın olağanüstülüğü normalleştirdiği noktada artık bir Goldstein’a veya Bin Ladin’e ihtiyaç yoktur. Hatta dönüşüm sürecini daraltıcı unsurlara sahip olmak bakımından tanımlı düşman öznelere zamanla yetersiz gelebilmekte veya yeni ittifak ilişkilerine karşı ayak bağı olabilmektedir. Ayrıca hem tehdidin gerçekliği hem de savaşın devamı için hükümlerliliğin zaferlere olan ihtiyacı, eski Goldstein öldürülürken yenisini yaratmakta bir kısıtlama getirmemektedir.

Süreklileşmiş Olağanüstü Halin ve Yeni bir Siyasal ve Hukuki Rejimin İnşasında ABD Örneği

Georgio Agamben totalitarizmi, süreklileşmiş bir “olağanüstü hal” üzerinden sadece belli siyasi muhalifleri değil nüfusun genelinde yeni siyasi rejime uyum sağlayamamış herkesi hedef alan ve ayıklayan bir “sivil savaş” olarak tarif etmektedir.²² 11 Eylül sonrası ABD’de ivme kazanan büyük dönüşüm Agamben’in tanımının ve önceki bölümlerde bahsedilenlerin tamamının pratiğe geçmesi gibi işlemiştir:

- Yasama-yargı-yürütme güçler ayrılığı ilkesinin yürütme lehine bozulması ve eyaletlere ait özerkliklerin merkezdeki federal hükümet lehine daraltılması;

²⁰ Ibid., s.14.

²¹ Macciocchi, “Gramsci ve Faşizm Sorunu”, s.15.

²² Georgio Agamben, *States of Exception*, Chicago, Chicago Press, 2005, s.2.

- Siyasi-toplumsal-kurumsal-hukuksal dönüşümü disipline etme görevinin, yetkisi ve görev alanı “olağanüstü” arttırılmış federal hükümete bağlı polis güçlerine verilmesi;
- Federal hükümetin ordu gücünü iç işlerinde kolluk kuvvetleri gibi kullanarak eyaletler ve vatandaşlar üzerindeki müdahale alanını arttırması;
- İç-dış düşman (terörist) tehdidi üzerinden “olağanüstü” yetkili kurumların ve “olağanüstü” gelişmiş gözetleme-denetleme tekniklerinin nüfusun geneli üzerinde uygulamaya sokulması;
- Kolektif örgütlenme modelleri ile muhalif kişi ve düşüncelerin terörizm üzerinden toplumsal birliğe tehdit olarak gösterilmesi, itibarsızlaştırılması ve suç sayılması;
- Vatandaşları yeni siyasi-hukuki rejimi destekleyecek faaliyetler içine sokmak üzere mahalli yapılanmaların oluşturulması;
- Olağanüstülüğe-istisnalığa ait normların kural haline gelmesi ve hukuksuzlaşmanın yeni hukuk rejiminin temel dönüştürücü ve normalleştirici unsuru haline gelmesi;
- Yeni siyasi-hukuki-toplumsal rejim modelinin “rıza” veya “zorla” küresel sisteme ihraç edilmesi.

Aslında özellikleri tanımlanan bu dönüşüme ilişkin ABD’de yürürlüğe sokulan düzenlemelerin ne fikri ne de teknikleri yenidir. Yeni olan 11 Eylül sonrası “şok” ortamının bu fikirleri ve projeleri ancak olağanüstü bir durum halinde olabilecek kadar radikal, hızlı ve kapsamlı bir “şok tedavisine” hazır hale getirmiş olmasıdır. Bu şok tedavisinin adı “Yurtseverlik Yasası” (*Patriot Act*) olmuştur.²³

Ulusal ve küresel düzlemde ABD federal yürütme gücüne el değmedik hiçbir alan bırakmayan Yurtseverlik Yasası’nın (26 Ekim 2001) kapsamı, “Geliştirme ve Yeniden Yetkilendirme” Yasaları ile Başkanlık Kararnameleri gibi ilavelerle yıllar içerisinde sürekli olarak genişletilmiştir.

Bununla birlikte, 26 Ekim 2001 tarihinden önce alınan karar ve Başkanlık Kararnameleri de yasanın içeriğinin oluşmasında ve Yasa’nın bunları norm haline getirmesinde doğrudan etkili olmuşlardır. 11 Eylül saldırılarından üç gün sonra 14 Eylül 2001’de Başkan Bush günümüzde de devam eden “olağanüstü hal” durumunu (2009’dan itibaren her sene Başkan Obama tarafından uzatılmaktadır) ilan etmiştir. “Olağanüstü hal” uygulamasının yürütme lehine en önemli avantajlarından biri; geniş kapsamlı kanun hükmünde kararnameler çıkartma hakkını elde ederek ülke yönetiminde yasamanın (Kongre) zorunlu uzlaşısı, onayı ve kontrolünden kurtularak anayasal denetimden, yani

23 Açılımı “Terörizmi Durdurmak ve Önlemek için Gerekli Araçların Temini” (*Provide Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism*) olan Yurtseverlik Yasası (*Patriot Act*), 2 Ekim 2001’de Temsilciler Meclisi Adalet Komitesi tarafından “ABD Yasası: Amerika’yı Birleştirme ve Güçlendirme Yasası” (*USA Act: Uniting and Strengthening America Act*) olarak değiştirilmiştir. Bununla birlikte “Yurtseverlik Yasası” (*Patriot Act*) adının kullanımı hem akademik alanda hem de kamuoyunda tercih edilmektedir.

yargı erkinin denetiminden de büyük ölçüde uzaklaşılmasıdır. George W. Bush, 63 adet Başkanlık Kararnamesiyle 26 kararname yayınlanan İkinci Dünya Savaşı dönemini de kapsayan Franklin D. Roosevelt dönemini ciddi oranda aşmıştır.²⁴ Obama Başkanlığında bu rakam üç senede 108'i bulmuştur.²⁵

23 Eylül 2001 tarihinde çıkartılan 13244 numaralı Başkanlık Kararnamesi ise ABD Başkanı'nın yürütme yetkisini tarihinde olmadığı kadar genişletmiştir. Buna göre, ABD Başkanı, terörizmle ilgisi olduğu varsayılan her birey ve her tüzel kişi veya kuruluşun (küresel-ulusal) finansal kaynaklarını ve mallarını dondurma kararı alabilmektedir. Burada "destek verdiği düşünülen" terimiyle hareket alanı çok geniş tutulmuştur. Bu tanıma Afganistan'daki insani yardım faaliyetlerine para bağışlayan bir kişi (Taliban'a yardım ettiği varsayımıyla) girebileceği gibi, 2003 yılında Kaliforniya Anti-Terörizm Bilgi Merkezi Sözcüsü M. Winkie'nin iddia ettiği gibi, savaş karşıtı protesto yürüyüşlerine katılanlar da sokulabilmektedir.²⁶ Herhangi bir kanıtı veya mahkeme kararına gerek duyulmadan herkesin içine konulabildiği bu liste, zaman içerisinde fiili bir tehdit-ceza mekanizması haline gelmiştir. Nitekim ilk etapta listeye 11 Eylül'le ilişkili olduğu düşünülen 27 isim dâhil olurken, 3 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla sadece "A" harfinde yer alan kişilerin listesi 91 sayfaya ulaşmıştır.²⁷

8 Ekim 2001'de 13228 numaralı Başkanlık Kararnamesi ile federal hükümete bağlı olarak kurulan "İç Güvenlik Ofisi" (*Office of Homeland Security*), Yurtseverlik Yasası'nın Başkan'a tanıdığı yetki çerçevesinde hastanelerden bankalara, iletişim şirketlerinden kütüphanelere, turizm acentelerinden ulaştırma şirketlerine kadar her alanda gözetleme-denetim yetkisine kavuşmuştur. Bu yetki ile bir önceki siyasi rejimin temelleri arasında yer alan 1791 tarihli özel mülkiyet alanının aranmasına ilişkin olarak hükümet-kolluk güçlerinin yetkilerinde sınırlandırma yapan "Dördüncü Tadil Hükümü" (*4th Amendment*) fiilen ölüme terk edilmiştir.

Obama'nın Başkanlığı Yurtseverlik Yasası'nda "Değişim" Getirdi Mi?

Obama, Başkanlık kampanyası boyunca eleştirdiği ve içeriğinde bir takım değişiklikler yapmaya söz verdiği Yurtseverlik Yasası'na hiç dokunmamış, Yasa'nın "en tartışmalı üç maddesinin süresinin uzatılmasında en ufak bir eleştiride bulunmayarak 26 Mayıs 2011'de dört yıllık uzatmayı onaylamıştır.

24 Kararname hakkında detaylı bilgi için bkz. "Executive Order 13223", *The American Presidency Project*, 14 Eylül 2001, <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=61504> (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).

25 "Disposition of Executive Orders Signed by President Barack Obama", *National Archives and Record Administration*, <http://www.archives.gov/federal-register/executive-orders/obama.html> (Erişim Tarihi 29 Ocak 2012).

26 Frank Morales, "Homeland Defense and the Militarization of America", *Center for Research on Globalisation*, 15 Eylül 2003, www.globalresearch.ca, (Erişim Tarihi 15 Haziran 2011). Morales'in bu makalesi ABD'de en fazla sansürlenmiş 25 makale sıralamasında ikincidir.

27 "Specially Designated Nationals and Blocked Persons", *Office of Foreign Assets Control*, 1 Ağustos 2011, <http://www.treasury.gov/ofac/downloads/t11sdn.pdf>, (Erişim Tarihi 3 Ağustos 2011). Peter Dale Scott, "Continuity of Government: Is the State of Emergency Superseding Our Constitution?", *Center for Research on Globalisation*, 24 Kasım 2010, www.globalresearch.ca (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011).

Bahsi geçen üç madde, hem “Dördüncü Tadil Hükümü” ile nispeten uyumlu 1978 Yabancı İstihbarat Gözetleme Yasası’nda (*Foreign Intelligence Surveillance Act; FISA*) değişiklikler getirerek kişisel alanı korumaya ilişkin yasal sınırlamaları ortadan kaldırmış, hem de federal hükümetin kurumlarına ülke çapında yasalar ve yerel mercilerin müdahalesinden uzak geniş bir yetki alanı tahsis etmiştir.²⁸ Türkçeye “Yalnız Kurt” olarak çevrilebilecek (*Lone Wolf*) ilk maddeye göre, ABD hükümeti açık bir kanıtla gerek olmaksızın uluslararası terörizmle ilişkisi olan veya hazırlığında olduğu varsayılan herhangi bir kişiyi (ABD vatandaşları hariç) izleme hakkına sahiptir.²⁹ “İş Kayıtları” (*Business Records*) adlı ikinci maddeye göre, Federal İstihbarat Bürosu (FBI) veya federal hükümet tarafından görevlendirilen bir soruşturmacı, şüphelenilen kişinin haberi olmaksızın kişinin maddi kayıtlarına erişmek için üçüncü şahısları (iletişim şirketleri, seyahat acenteleri, bankalar, hastaneler, kütüphaneler vb.) bilgi vermeye zorlayabilir.³⁰ “Gezici Telefon Dinleme” (*Roving Wiretaps*) olarak çevrilebilecek üçüncü madde, federal hükümete terörle ilişkisi olduğu düşünülen kişilerin elektronik kayıtlarına; telefon görüşmeleri veya internet yazışmalarını dinleme-okuma hakkı tanımaktadır.³¹

2008 yılında 114 sayfalık ilave ile içinde birçok değişiklik yapılan FISA’nın yeni halinde, gözetleme ve gizlice dinlemeye ilişkin federal hükümetin denetimindeki kurumların yetki alanı genişletilmiş ve bu kurumların kişisel alana girmelerini engelleyen birçok hukuk kuralı ortadan kaldırılmıştır. Yasa’daki değişiklikler sonrasında, müşterilerinin kişisel bilgilerini federal kurumların talebine uygun olarak paylaşan iletişim şirketlerine, davalara konu olmalarını engellemek amacıyla, “dokunulmazlık sertifikası” verilmesi kabul edilmiştir.³² Arama izni olmadan yapılan gözetleme-dinleme süresi 48 saatten yedi güne çıkarılmıştır. Ülke dışında bulunduğu düşünülen ABD vatandaşlarının telefon kayıtlarının dinlenmesi FISA mahkemesinin izni ile yapılabilir hale gelmiştir. 2008 öncesinde gözetlemenin mahkeme kararı olmaksızın uygulanacağı acil durumlarda mahkeme iznini 72 saat sonra elde etmeyi şart koşan kural kaldırılmış ve bu süreç neredeyse dört aya kadar çıkarılmıştır.³³

28 Yurtseverlik Yasası’nın 218. Bölümü, FISA’nın özünde de değişiklik yaparak “gözetlemenin amacı yabancı istihbarat bilgisine erişmektir” ibaresini ortadan kaldırmıştır. Böylece dış istihbarat elde etme amacı ile yapılan gözetleme ile cezai soruşturma yapmak arasındaki yasal duvar kaldırılmıştır. Brian T. Yeh ve Charles Doyle, “USA PATRIOT Improvement and Reauthorization Act of 2005: A Legal Analysis”, *CRS Report for Congress*, 21 Aralık 2006, <http://www.fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>, (Erişim Tarihi 15 Nisan 2011), s.3.

29 Ibid.

30 Ibid.

31 Ibid.,s.17.

32 “Foreign Intelligence Surveillance Act”, *American Civil Liberties Union*, 5 Şubat 2008, <http://www.aclu.org/national-security/foreign-intelligence-surveillance-act-fisa>, (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011).

33 Timothy B. Lee, “The New FISA Compromise: It’s worse than you think,” *Ars Technica*, 9 Temmuz 2008, <http://arstechnica.com/tech-policy/news/2008/07/fisa-compromise.ars> (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).

Yeni Siyasi-Hukuki Rejimin Disiplin Edici Kolluk Gücü: “FBI”

Hem Yurtseverlik Yasası’nı hem de FISA’nın yeni halini, ama daha genel olarak “terörizme karşı savaş”ı yeni bir toplumsal sözleşme gibi ülke içinde hayata geçiren kurumların başında FBI gelmiştir.

Yurtseverlik Yasası öncesinde, FBI mensuplarının şüphelinin bir dış güç adına çalıştığına dair “geçerli sebep” (delil) sunmak kaydıyla toplu taşıma, oteller veya diğer umumi konaklama tesisleri, depolama tesisleri, araç kiralama firmaları ile sınırlı tutulan çerçevede bilgi talebi için mahkemeye başvurma hakları bulunmaktaydı. Yurtseverlik Yasası ise “geçerli sebep” gibi somut/objektif kanıtlar yerine “haklı gerekçe” gibi olasılığa bağlı, öznel yargılarla bezeli olan mahkeme başvuru belgesini kabul etmiş ve bilgi talebinin kapsamını olağanüstü derecede genişletmiştir.³⁴ Yurtseverlik Yasası öncesinde mahkeme izni olmadan yapılan arama-dinleme gibi faaliyetlerde elde edilen bilgiler kanıt olarak kullanılamazken, 11 Eylül sonrası çıkartılan yasalarla bu kural kaldırılmıştır.³⁵ Öte yandan, bütün bunlardan çok daha önemli olarak Yurtseverlik Yasası’nın 505. maddesi, “Ulusal Güvenlik Mektubu”nun (*National Security Letter; NSL*) içeriğini ve kullanım alanının kapsamını olağanüstü derecede genişletmiş ve hukuki sınırlamalarını kaldırmıştır.³⁶

NSL; soruşturulan şüpheli bir kişi hakkında üçüncü kişilere bilgi vermelerini emreden ve soruşturma hakkında medyaya konuşmalarını yasaklayan idari bir celpnamedir.³⁷ FISA mahkemelerinin izinlerine göre daha dar kapsamlı olmakla birlikte, NSL’ler, ulusal çıkarla ilişkilendirilen davalarla ilgili olduğu için “Dördüncü Tadil Hükümü”nün dışında kalmakta ve mahkemeler yerine doğrudan federal devlet görevlileri tarafından herhangi bir delil sunmaya gerek kalmadan çıkartılabilmektedir.³⁸ Yurtseverlik Yasası öncesinde, NSL çıkartmak sadece FBI’nın ana karargâhındaki üst düzey yetkililerce gerçekleştirilebilirken, Yasa sonrası bu hak sahada çalışan tüm FBI ajanlarına ve İç Güvenlik Bakanlığı, Ulusal Güvenlik Ajansı (NSA), Merkezi İstihbarat Ajansı (CIA) ve Savunma Bakanlığı’nın belli memurlarının kullanımına da açılmıştır. NSL’ler 11 Eylül sonrasında gözetleme faaliyetlerinde en çok kullanılan ve istismar edilen araç haline gelmiştir. Sadece 2006 yılında 50.000’den fazla sayıda NSL işleme sokulmuştur.³⁹ Buna karşılık, “FBI’nın

34 Yurtseverlik Yasası’nın sürekli nitelikteki maddelerinden olan 220. Madde ile sıradan bir yerel mahkeme elektronik kanıtların toplanması için gereken arama iznini çıkartma yetkisini edinmiş ve bu yetki federal düzeyde geçerli kılınmıştır. Böylece herhangi bir eyalette elde edilmiş bir iznin başka bir eyalette arama yapmak mümkün olmaktadır. Bu yetki, polise yargıç seçme ve isteğe uygun arama izni elde etmeyi sağlamakta ve yargının polis çalışmaları üzerindeki denetimini büyük ölçüde azaltarak yargı-polis (yürütme) arasındaki güçler dengesini sürekli olarak polis lehine bozmaktadır. Jean-Claude Paye, “Sürekli Olağanüstü Hal”, *Monthly Review Türkçe*, No.12, Aralık 2006, s.44.

35 “Let the Sun Set on PATRIOT-Section 209: Seizure of Voice Mail Messages Pursuant to Warrants”, *Electronic Frontier Foundation*, 29 Aralık 2005, w2.eff.org/patriot/sunset/209.php (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011).

36 Yeh ve Doyle, “USA PATRIOT”, s.14.

37 Edward C. Liu, “Amendments to the Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA) Set to Expire February 28, 2011”, *Congressional Research Center*, 10 Şubat 2011, http://assets.opencrs.com/rpts/R40138_20110228.pdf, s.4, (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011).

38 Ibid.

39 Ibid., s.4.

soruşturma faaliyetlerine ilişkin ‘Bilgi verme Yasası’ bağlamında yayımladığı ve içinde FBI’nın Başkanlığa bağlı çalışan ‘İstihbarat Gözetim Kurulu’na” (*Intelligence Oversight Board*) verdiği raporların da bulunduğu 2,500 sayfalık belgeyi inceleyen “Elektronik Sınır Derneği” (*Electronic Frontier Foundation; EFF*), 2001–2008 yılları arasında çoğu NSL’lerin kullanımı ile ilgili yaklaşık 40.000 civarında hukuk ihlali yapılmış olduğunu belirtmektedir.⁴⁰

Obama hükümeti, NSL’lerin kötüye kullanımı açıkça ortada olmasına rağmen, mahkeme izni olmadan ve şüpheli sıfatına gerek duyulmadan, FBI’nın ABD vatandaşlarının internet kayıtlarına ulaşmalarını sağlayacak şekilde NSL’lerin kapsamının genişletilmesi önerisini Temmuz 2011’de Kongre’ye sunmuştur.

Federal Hükümetin İç Güvenlikteki Yeni Kolluk Gücü: “*Posse Comitatus*” Yasası’ndan Kurtulan Ordu

ABD’nin İç Savaş sonrası yeniden yapılanma dönemine ait olan ve federal hükümet ile eyaletler arasında uzlaşmayı temsil eden “*Posse Comitatus*” Yasası, Anayasa’da açıkça belirtilmediği ve Kongre tarafından görevlendirilmedikleri sürece ordu, hava kuvvetleri (1956’dan itibaren), Ulusal Muhafızların belli birimleri ile deniz kuvvetleri ve deniz piyade güçlerinin (1986’da Savunma Bakanlığı Direktifiyle) federal alanlar dışında kolluk kuvveti olarak görev yapmalarını yasaklamıştır.⁴¹

“*Posse Comitatus*” Yasası, kendisini dengeleyen (istisna koyan) 1807 “Ayaklanma Yasası” (*Insurrection Act*) ile birlikte yürütülmüştür. “Ayaklanma Yasası”, Eyalet Valisi’nin (*state governor*) talep etmesi halinde ayaklanma-ısyan gibi durumlarda ABD Başkanı’na Ulusal Muhafızları görevlendirme yetkisi tanımaktadır.⁴² Öte yandan, hem Yasa’nın temel amacına uygun olarak hem de ABD Federal Kanunu’nun ilgili maddeleriyle (Başlık:10, maddeler: 331–334) uyumlu biçimde, ABD Başkanının ayaklanmayı bastırmak amacıyla askeri kuvvetleri görevlendirmesi Eyalet Valisi’nin resmi talebine tabi tutulmuştur.⁴³

1 Ekim 2002’de Colorado Peterson Hava Üssü’nde faaliyete geçen *NorthCom*, 1983 tarihinde kurulan ve Ortadoğu, Kuzey Afrika, Orta Asya’yı kapsayan geniş bir alandan sorumlu olan ve olağanüstü yetkilerle donatılmış (özellikle Irak ve Afganistan bağlamında) Merkez Ordu Komutanlığı’nın (*CentCom*) yurt içi muadili gibidir.⁴⁴ *NorthCom* 1980’lerde

40 “Patterns of Misconduct: FBI Intelligence Violations from 2001-2008”, *Electronic Frontier Foundation*, 30 Ocak 2011, <https://www.eff.org/deeplinks/2011/01/eff-releases-report-detailing-fbi-intelligence>, (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).

41 Ibid. Sahil Güvenlik *Posse Comitatus*’a dâhil edilmemiştir.

42 Burada bahsi geçen “Eyalet Valisi” terimi ile federal sistemde federe hükümetin seçilmiş başkanı kastedilmektedir.

43 “USCODE Title 10-Chapter 15: Insurrection”, *U.S. House of Representatives Downloadable U.S. Code*, 1 Temmuz 2011, <http://uscode.house.gov/download/pls/10C15.txt> (Erişim Tarihi 15 Haziran 2011).

44 *NorthCom*, tüm ülkenin kara, hava ve karasuları sınırları, Kanada, Meksika, Meksika Körfezi, Karayipler, Bahama adaları, Porto Rico’yu kapsayacak derecede olağanüstü geniş bir görev alanına sahiptir. “About USNORTHCOM”, *United States Northern Command*, <http://www.northcom.mil/About/index.html> (Erişim Tarihi 12 Haziran 2011).

Reagan yönetimi altında hazırlanan (*CentCom*'la aynı dönemde) ve federal hükümet ve askerinin ülke içindeki rolünü arttıran birçok programın sorumluluğunu yüklenmiştir: “Sivil Savunma Programı”, “Ulusal Seferberlik Hazırlık Programı” (*National Mobilization Preparedness Program*), “Hükümetin Devamlılığı Programı” (*Continuity of Government Program*).⁴⁵ *NorthCom*, kurulduktan hemen sonra kamuoyunun dikkatini çekmeyecek şekilde birçok özel kuvvet biriminin komuta yetkisini üzerine almış ve özellikle 29 Eylül 2006'da Kongre'nin “Ayaklanma Yasası”nın 333. ve 334. bölümlerini yeniden düzenlemesi ile yetki alanını sivil hareketlere (yürüyüşlere) müdahale etme hakkı elde edecek derecede genişletmiştir.⁴⁶

“Ayaklanma Yasa”nın yeni halinde, ABD Başkanı'na herhangi bir eyalette (federe devlet) kamusal düzeni bozacak doğal afet, salgın, kamu sağlığına yönelik tehdit, terörist saldırı ve acil durum karşısında Vali'lerin onayına gerek duymaksızın askeri kuvvetleri (Ulusal Muhafızlar da dâhil olmak üzere) polis-kolluk gücü olarak konuşlandırma yetkisi tanınmıştır. “Ayaklanma” kelimesi, kapsamı çok geniş ve esnek olan “kanunların uygulanmasını engelleyenler” olarak değiştirilerek, ABD Başkanı'na bu kişilere karşı askeri güç kullanma yetkisi tanınmıştır. Böylece ABD Başkanı “terörizme karşı savaş” bağlamında dünyanın herhangi bir yerinde askeri müdahale yapma hakkını, ülke içinde de benzer bir şekilde elde etmiş ve eski rejimin uzlaşısına ait olan polis ile asker ve federal ile eyalet arasındaki geleneksel ayrımı sona erdirmiştir.⁴⁷

Nitekim 1 Ekim 2008 tarihinde Irak'ta görev yapan 3. Piyade Alayı ülkeye geri çağrılarak yurt içindeki acil durumlara (toplumsal kargaşa, grev, gösteri, yürüyüş, terörist saldırı ve doğal afetler) müdahale etmek üzere *NorthCom*'un emrine verilmiştir.⁴⁸ Aralık 2008'de Deniz Piyadeleri, Hava ve Kara Muharebe Destek Kıtaları Kaliforniya'daki bazı polis kontrol noktalarında yardımcı kuvvet olarak görev alırken, Eylül 2009'da Kara ve Hava Kuvvetleri Pittsburg'daki G-20 Zirvesi'nde Ulusal Muhafız Kuvvetlerine destek güç olarak yetkilendirilmişlerdir. Aynı tarihlerde Savunma Bakan Yardımcısı 379,000 askerinin ülke içinde konuşlandırılması için yetki talebinde bulunmuştur.⁴⁹

Ordunun ülke içinde kolluk kuvveti gibi faaliyet göstermesine Obama Hükümeti de destek vermiş ve 11 Ocak 2010'da domuz gribini gerekçe göstererek, Başkan tarafından seçilecek 10 Eyalet Valisi ile Federal kurumlardan oluşan bir Konsey'in kurulmasına ilişkin

45 Scott, “Continuity of Government”.

46 “National Defense Authorization Act for Year 2007”, *Global Security*, Aralık 2006, <http://www.globalsecurity.org/military/library/congress> (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011). “National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2008”, Ocak 2008, <http://www.govtrack.us/congress/bill.xpd?bill=h110-4986> (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011).

47 Frank Morales'in deyiimiyle; “Pentagon Amerika'ya savaş açmıştır”. Morales, “Homeland Defense”, s. 1.

48 Michel Chossudovsky, “Pre-election Militarization of the North American Homeland. US Combat Troops in Iraq Repatriated to ‘Help with Civil Unrest’”, *Center for Research on Globalization*, 26 Eylül 2008, <http://www.globalresearch.ca> (Erişim Tarihi 20 Haziran 2011).

49 James Corbett, “Whistleblower: Coast Guard Implementing Martial Law”, 27 Ekim 2010, <http://theglobalrealm.com/2011/01/31/whistleblower-coast-guard> (Erişim Tarihi 22 Ağustos 2011).

13528 sayılı Başkanlık Kararnamesi'ni çıkartmıştır.⁵⁰ *Posse Comitatus* Yasası'na tamamen aykırı olan bu Konseyin görevi, herhangi bir eyalette çıkacak iç güvenlik ve toplumsal kargaşa durumlarında Ulusal Muhafızlar ve federal askeri kuvvetlerin müdahalesini eşgüdümlü hale getirmektir.

“Olağanüstü” Gözetleme-Denetleme Kurum ve Teknikleri Üzerinden Yeni Rejimin “Panoptik”⁵¹ Toplum Düzeninin İnşası

ABD çapında 10.000 ayrı noktada faaliyet gösteren 1.271 devlete bağlı kuruluş, 1.931 özel şirket, yaklaşık 854.000 çalışan (sadece sivil olanlar), yıllık yayımlanan 50.000 dolayında istihbarat raporu, her yıl faaliyete sokulan ortalama 30 yeni kuruluş, her gün saklanmak üzere kaydedilen ortalama 1,7 milyar e-posta ve bu rakamlar sadece buzdağının tepesi.

Bu sözler, ABD'nin terörizme karşı savaşının iç güvenlik yapılanmasını rakamsal düzeyde ortaya çıkartan gazeteci Dana Priest ve William M. Arkin'a aittir.⁵² Dahası iki yıl süren kapsamlı araştırmalarına rağmen Priest ve Arkin iç güvenliğe ilişkin faaliyette olan kurumlar ve işletilen programların nerede başlayıp nerede bittiğini bulamadıklarını ve konunun bütününe ve özüne hâkim olmanın neredeyse imkânsız olduğunu itiraf etmişlerdir.

Dönemin Savunma Bakanı D. Rumsfeld, 2002 yılında iç güvenliğe ilişkin olağanüstü yapılanmayı savunurken, “düşman dışarıda mağaralarda değil, burada içimizde saklanıyor”⁵³ dediğinde neredeyse hiç kimse “düşman” kavramını sorgulamayı düşünmemiştir. Son on yıl içinde evi aranan, telefonu dinlenen, kayıtları incelenen, komşusu tarafından ihbar edilen, uçuş yasağı listesine sokulan, gözaltına alınan veya tutuklanan binlerce Amerikan vatandaşının ortak noktalarına bakıldığında “düşman” kavramının başından beri gerçek anlamıyla teröristleri hedeflemediği görülebilmektedir.

16 Eylül 2003'de “Başkanlık İç Güvenlik Direktifi-6” ile kurulan Terörizm Gözleme Merkezi'nin (*Terrorism Screening Center; TSC*) yönetiminde hazırlanan ve şu

50 Federal Konsey içerisinde yer alanlar şunlardır: Savunma Bakanı, İç Güvenlik Bakanı, Başkan'ın İç Güvenlik ve Terörizmle Mücadele Danışmanı, Başkan'ın Eyaletler arası ve Kamusal İlişkiler Danışmanı, İç Güvenlik Bakan Yardımcısı, *NorthCom* Komutanı, Sahil Güvenlik Teşkilatı Komutanı ve Ulusal Muhafızlar Bürosu Şefi. Bu Konsey'in sekreterliği ve idari yapısı Savunma Bakanlığı tarafından atanacaktır. “President Obama Signs Executive Order Establishing Council of Governors”, 11 Ocak 2010, <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/president-obama-signs> (Erişim Tarihi 22 Haziran 2011).

51 “Panoptik” kelimesi Jeremy Bentham'ın “*Panopticon*” hapisane projesine atıfla kullanılmıştır. Bu hapishanede mahkûmların her hareketi gözlemlenebilmekte fakat gardiyanlar asla gözükmemektedir. Görülmeyen yönetim tarafından o anda izlenip izlenmediklerini bilemeyen mahkûmlar, zaman içinde oto denetim mekanizması geliştirerek itaatkâr-uyumlu-sorgulamayan ve kendilerinin gardiyana haline geldikleri bensiz varlıklara dönüşmektedirler.

52 Dana Priest ve William M. Arkin, “Top Secret America: A Hidden World, Growing Beyond Control”, *Washington Post*, 19 Temmuz 2010, <http://projects.washingtonpost.com/top-secret-america/article> (Erişim Tarihi 23 Haziran 2011).

53 “Testimony of Secretary of Defense Donald H. Rumsfeld before the Senate Armed Service Committee Military Commissions”, 21 Aralık 2001, <http://armed-services.senate.gov/statemnt/2001/011212wolf&rums.pdf> (Erişim Tarihi 25 Haziran 2011).

anda bir milyonu aşkın kişinin adının bulunduğu “Uçuş Yasağı” ve “Terörist İzleme” listelerindeki isimlere bakıldığında, adı geçenlerin terörist tanımına girmekten ziyade hükümet politikalarını eleştiren, savaş ve küreselleşme karşıtı gösteriler düzenleyenler olduğu göze çarpmaktadır.⁵⁴ Listede bulunmak hava ulaşımından sınır kontrollerine kadar birçok aşamada ayrımcılık ve saatlerce beklemek anlamına geldiği için bu listelere dâhil olmak, hem cezalandırma hem de itibarsızlaştırma anlamına gelmektedir. Örneğin, Princeton Üniversitesi’nde anayasa hukuku profesörü olan Walter F. Murphy, 2007 yılında terörizmle ilişkili olarak “Terörist İzleme” listesinde bulunduğu için havaalanında gözetlince alınmış ve kendisine listede bulunmasının büyük bir olasılıkla, Bush hükümetinin anayasa ihlallerini anlattığı 2006 yılına ait bir ders kaydının internete konulmuş olmasından kaynaklandığı söylenmiştir.⁵⁵

Başka bir olayda, bir çevre eylemcisi ve emekli bir hava kuvvetleri memuru, Pennsylvania İç Güvenlik Direktörü’nden sehven kendisine gönderilen bir bültenden, isim benzerliği sebebiyle kendisi ile birlikte Virginia Eyaleti’nde ikamet eden birçok çevre eylemcisinin “anti-terörizm” listesinde yer aldığını öğrenmiştir.⁵⁶ Üstelik bu durum salt Virginia’ya özgü değildir; 33 eyalette benzer bir fişleme programı yürürlüktedir. 2009’da Pittsburgh’ta düzenlenen G-20 zirvesini protesto eden göstericilerin kolay haberleşmesi için oluşturulan internetteki sosyal ağ üzerinden polislin hareketleri hakkında bilgi veren Elliot Madison’un evi anti-terör timi tarafından basılıp, bilgisayar, cep telefonu ve kitaplarına terör delili “belge” olarak el konulmuş ve Madison terör şüphelisi olarak tutuklanmıştır.⁵⁷

Vatandaşlıktan Seri Numarası Verilmiş Siyasal “Sürü”ye

ABD’de yüz binlerce kişi terörle ilişkili listelere alınsa da gözetlenen alan kişilerle değil nüfusun tamamıyla ölçülebilecek bir kapsama ulaşmıştır. ABD vatandaşlarını federal hükümete karşı koruyan Haklar Bildirgesi’nin özüne aykırı “serbest bölgeler” yaratan “olağanüstü” yüzlerce gözetleme programı, sürekli olarak nüfusu tarayarak bireylerin hareketlerini, karakterlerini ve siyasi düşüncelerini içeren profil dosyaları üretmektedir.

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü’nde yapılan bir deney, gözlem-öngörü-müdahale ilişkisini ortaya dökmüştür. Üniversite kampüsünde yaşayan 60 ailenin gönüllü olarak telefon konum bildirim ayarlarını açtığı deneyde, bu ailelerin hastane kayıtları, kredi kart kayıtları, spor kayıtları ve kütüphane kayıtları gibi kişisel bilgileri izlenmiştir.⁵⁸ Sonuç olarak, veriler

54 Walter Pincus, “1,600 are Suggested Daily for FBI’s List”, *Washington Post*, 1 Kasım 2009, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/10/31/AR2009103102141.html> (Erişim Tarihi 2 Nisan 2012).

55 Naomi Wolf, “Fascist America, in 10 Easy Steps”, *The Guardian*, 24 Nisan 2007, <http://www.guardian.co.uk/world/2007/apr/24/usa.comment> (Erişim Tarihi 25 Haziran 2011).

56 “Domestic Spying Victim: Virginia Cody”, *American Civil Liberties Union*, 22 Ocak 2011, <http://www.aclu.org/national-security/domestic-spying-victim-virginia-cody> (Erişim Tarihi 1 Temmuz 2011).

57 Colin Moynihan, “Arrests Put Focus on Protesters’ Texting”, *New York Times*, 5 Ekim 2009, <http://www.nytimes.com/2009/10/05/nyregion/05txt.html> (Erişim Tarihi 1 Temmuz 2011).

58 Tom Bughardt, “The Orwellian Internet Surveillance Noose: No Privacy No Place to Hide”, *Global No Compliance*, 25 Nisan 2011, <http://globalnoncompliance.webnode.com/news/the-orwellian-internet-surveillance-noose-no-privacy-no-place-to-hide> (Erişim Tarihi 4 Temmuz 2011).

birleştirildiğinde kişinin gelecekte nerede ne yapacağını neredeyse kesin bir doğrulukta hesaplandığı ortaya çıkmış ve aynı zamanda yapılan karakter analizi ile kişinin siyasi düşüncelerinden psikolojik sorunlarına kadar birçok doğru tahminde bulunulabilmiştir. Boston'daki Northeastern Üniversitesi'nde yapılan bir başka deneyde de, 100 bin Avrupalı cep telefonu sahibinin konum bilgileri ve gelen aramalarının zaman çizelgeleri çıkartılmıştır. 16 milyon kayıt incelendikten sonra, kişilerin gelecekte belirli bir zaman içerisinde nerede olup ne yapacaklarının % 93,6 doğrulukla saptanabildiği görülmüştür.⁵⁹

ABD'de yürürlükte olan ve ortalama bir teknolojiye sahip herhangi bir gözetleme programı, bu deneylerden çok daha fazla bilgiyi toplamakta ve analiz etmektedir. Örneğin, 2003 yılında ABD hükümeti *Seisint Inc.* şirketiyle "*Matrix*" adı verilen ve potansiyel teröristleri tespit edecek kişisel bir bilgi programı kurmak üzere anlaşmıştır. Program, polisten gelen doğrulanmamış bilgileri alarak bunları kişinin kredi kart kayıtları, ehliyet bilgileri, sosyal güvenlik işlemleri, evlilik-boşanma belgeleri, uçuş kayıtları vb. ile karşılaştırmakta ve gelişmiş yazılım sistemi sayesinde bilgileri birbiriyle ilişkilendirip puanlayarak kişilerin risk görünümünü çıkartmaktadır.⁶⁰ Kamuoyu tepkisi ve yüksek maliyet sebepleriyle 2005 yılında yürürlükten kaldırılan *Matrix* programı, bu süreçte potansiyel terörist olabilecek kadar yüksek puana ulaşan 120.000 kişilik listeyi federal kuruluşlara teslim etmiştir.⁶¹

Öte yandan, *Matrix* ve benzeri programlar belli bazı programlar karşısında nispeten daha dar kapsamlıdır. Bunlar arasında en bilineni, Ocak 2002'de İleri Savunma Araştırma Projeleri Dairesi (*Defense Advanced Research Projects Agency, DARPA*) bünyesinde ve Reagan Başkanlığı döneminde Ulusal Güvenlik Danışmanı olan John M. Pointdexter'in yönetiminde uygulamaya sokulan "Topyekün Enformasyon Farkındalığı" (*Total Information Awareness, TIA*) programıdır. TIA, terörizme karşı ulusal güvenliği tesisi etme amacıyla kurulmuş fakat William Safire'in sözleriyle;

...herhangi bir Amerikalının kredi kartıyla yaptığı her alışveriş, abone olduğu her dergi, yazdırdığı her reçete, internette gezdiği her site, gönderdiği veya aldığı her e-posta, bank mevduatında yaptığı her türlü işlem, kütüphaneden aldığı her kitap, katıldığı her eylem veya gösteri, cep telefonuna kaydettiği silinmiş veya silinmemiş her bilgi, şüpheli bir davranış görüldüğüne ilişkin komşularından FBI'ya giden her şikâyet artık bu kişinin TIA tarafından açılan hesabına yatırılmaktadır.⁶²

11 Eylül terör saldırılarının yarattığı şok ortamına rağmen kişisel alanı bu kadar açık ve kapsamlı bir şekilde ihlal eden TIA Gözetim sistemi, kısa zamanda kamuoyunda büyük bir tepkinin oluşmasına neden olmuş ve program resmi olarak sonlandırılarak farklı programlar (*Carnivore, President's Surveillance, ECHELON, Room641A, Perfect Citizen, SIGINT, Lincoln, Going Dark, Biometric Technology* vb.) içine bölünerek dağıtılmıştır.⁶³

59 Ibid.

60 Paye, *Hukuk Devletin'in Sonu*, s.35.

61 Ibid.

62 William Safire, "You are a Suspect", *New York Times*, 14 Kasım 2002, <http://www.nytimes.com/2002/11/14/opinion/you-are-a-suspect.html> (Erişim Tarihi 2 Temmuz 2011).

63 Stephen E. Henderson, "Nothing New Under the Sun: A Technologically Rational Doctrine of Fourt Amendment Search", *Mercer Law Review*, Cilt 56, No.2, 2005, s.09.

Seçim kampanyası boyunca kişisel alana ilişkin ihlalleri eleştiren Obama, Başkan seçildikten sonra ABD Anayasası'nda ifade özgürlüğüne ilişkin olan "Birinci Tadil Hükümü"nü özüne ters düşecek birçok önemli kararlara imza atmıştır. Ocak 2011'de Obama hükümeti, ABD vatandaşlarının internette yaptıkları taramaların iki yıl boyunca saklanması ve her Amerikan vatandaşının internete girerken kullanacağı bir kimlik numarasının zorunlu kılınmasına ilişkin uygulama başlatılacağını açıklamıştır.⁶⁴ Böylece, ifade özgürlüğü bakımından nispeten daha serbest olunan internet ortamı da sanal "Panoptik" düzeninin oluşturulması için yeniden tasarlanmaktadır.

Mahalli Yapılanmalarla Vatandaşın Vatandaşa Gözetim

11 Eylül sonrasında ABD'de bilinen veya gizli faaliyet gösteren yüzlerce program ve kurum dışında, rakamsal olarak ölçülmesi mümkün olmayan çok daha kuşatıcı ve aynı zamanda disipline edici bir gözetim yapılanması doğrudan toplumun içinden kurulmaya başlamıştır. Hukukun bireysel özgürlükleri korumaya yönelik birçok "kısıtlayıcı" engelinden muaf olan bu alan, 2002 yılında Adalet Bakanlığı tarafından yürürlüğe sokulan "Terörizm Bilgi ve Engelleme Sistemi"dir (*Terrorism Information and Prevention System*; TIPS). Federal Acil Durum Dairesi'nin sorumluluğuna verilen TIPS'nin amacı, insanları gözetlemek açısından en uygun konumda olan postacı, tamirci, teknisyen, tesisatçı, elektrikçi gibi meslek sahiplerinin şüpheli gördükleri her olayı-davranışı yetkili mercilere iletmelerini teşvik edecek gönüllü bir muhbirlik sistem kurmaktır.⁶⁵ Toplanan veriler federal bilgi merkezlerinde terör faaliyetlerini engellemek amacıyla tutulacak ve veriler federal ve yerel kolluk güçlerinin erişimine açık olacaktır. Paye'nin de belirtmiş olduğu gibi, "gözlemlenebilir herhangi bir suçun noksanlığında bu plan, toplumsal bir düzenin ve kontrolün sürekliliğiyle özdeşleşen bir eğilimin parçasıdır" ve bir bakıma "cadı avına" çıkan "muhbir vatandaş" anlayışının inşasıdır.⁶⁶

TIPS programı yürürlüğe girmeden Amerikan yurttaş hakları dernekleri ve çeşitli toplum kuruluşlarının tepkisi üzerine iptal edilmiş, fakat aynı TIA programında olduğu gibi parçalar bölünerek çeşitli programlar içine dağıtılmıştır. Örneğin, İç Güvenlik Bakanlığı'nın 2008'de başlattığı ve halen sürdürdüğü "Terörizm İrtibat Görevlileri" (*Terrorism Liaison Officers*) programı bunlardan bir tanesidir. Bu program polis, sağlık görevlisi, itfaiyeci ve diğer gözetleme yapmaya uygun meslekteki kişilerin şüpheli buldukları davranışları bir bilgi merkezine rapor etmelerini öngörmektedir.⁶⁷

Öte yandan, 2002 yılında "muhbir vatandaş" yaratmak üzere yürürlüğe sokulan tek program TIPS değildir. Ocak 2002'de Başkan Bush'un talimatıyla İç Güvenlik Bakanlığı tarafından "Özgürlük Polisleri" (*US Freedom Corps*) programı başlatılmıştır. Bu program dâhilinde terörizmden, uyuşturucuya, doğal afetlerden acil durumlarda kadar ilgili yerel kamu kuruluşlarıyla çalışacak gönüllülerden oluşan "Yurttaş Birlikleri" (*Citizen Corps*) uygulaması

64 "Obama Eyeing Internet ID for Americans", *Center for Research on Globalization*, 10 Ocak 2011, <http://www.globalresearch.ca/article> (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).

65 Ritt Goldstein, "US Planning to Recruit One in 24 Americans as Citizen Spies", 15 Temmuz 2002, <http://www.smh.com.au/articles/2002/07/14/1026185141232.html> (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).

66 Paye, *Hukuk Devletinin Sonu*, s.32.

67 Bruce Finley, "Terror Watch Uses Local Eyes 181 Trained in Colo", *Denver Post*, 29 Haziran 2008, http://www.denverpost.com/news/ci_9725077 (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).

başlatılmıştır.⁶⁸ Bu çalışma programlarından bir tanesi “Ulusal Şerifler Birliği”nin desteğiyle yürütülen “Komşuluk Gözetleme” programıdır ve programın amacı, olası terörist faaliyetlerini ve diğer adi suçları önceden önlemek veya yakalamak adına mahalle sakinlerinin birbirini gözetmesi ve şüpheli her davranışı veya kişiyi rapor etmesidir.⁶⁹

Muhbir vatandaş programlarına eklenen en yeni uygulamalar, Adalet Bakanlığı tarafından yürütülen “Ulusal Çapta Şüpheli Davranış Bildirme Girişimi” (*Nationwide Suspicious Activity Reporting Initiative*) ve İç Güvenlik Bakanlığı tarafından Temmuz 2010’da başlatılan “Bir Şey Görüyorsan Bir Şey Söyle” (“*If You See Something Say Something*”) programlarıdır. Kolay ve akılda kalıcı bir slogana sahip olan bu gözetleme programlarının amacı, vatandaşların şüpheli buldukları bir hareket veya kişiye ilişkin gözlemlerini federal servislerle paylaşmalarını sağlamaktır.⁷⁰ Prestijli ve yüksek sayıda üyeye sahip birçok kurum ve derneğin (ABD Ulusal Basketbol Ligi (NBA), Ulusal Futbol Ligi (NCAA), ABD Tenis Derneği) programa destek verdiklerini ilan etmesi, kampanyanın meşruiyetini-inandırıcılığını arttırmakta ve kamuoyundan gelecek eleştirileri önemli ölçüde düşürmektedir.⁷¹

Öte yandan, yeni rejimin siviller için öngördüğü görev sadece geniş bir yurttaş istihbarat ağı ile sınırlı değildir. ABD hükümeti ülke içi ve dışında ulusal güvenliği tesis etmekte yararlı olacak bir sivil milis gücü oluşturmaya yönelik programlar da geliştirmektedir. İç Güvenlik Bakanlığı 2003 yılından bu yana, “Yurttaşlık Birlikleri”nin de desteğiyle, olası bir seferberlik halinde sivillerin milis gücü olarak faaliyet göstermesi amacıyla özel sektör kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin en üst düzey yetkilerinin katıldığı tatbikatlar (*Top Officers; TOPOFF*) düzenlemektedir.⁷²

Sonuç olarak, sivillerin polisleştiği/askerleştiği ve tüm toplumun aynı anda hem gözetleyen hem de gözetlenen haline geldiği bir süreçte, geçiş halindeki üstyapısal modele ait eski uzlaşılar sona erdirilmeden önce yeni rejimin ideolojisi bilinçlerde ve hukuki-kurumsal örgütlenmelerde çoktan olgunlaşmış bir hale gelmektedir.

Yeni Siyasi Yapının Yeni Hukuk(suzluk) Anlayışı: “Suçlama Yok, Yargılama Yok, Süresiz Tutukluluk Var”⁷³

Paye’nin belirttiği gibi; “Hukukun değişimi yeni bir siyasi yapının kurulmasına tanıklık eder ve yeni yapıyı meşrulaştırır. Böylece hukuki analiz, esas olarak, egemenlik ilişkisi

68 Resmi sitedeki rakamlara göre şu anda programlardan yararlanan vatandaş sayısı ABD’nin toplam nüfusunun %61’ine denk düşecek şekilde 173.699,288’dir. “Citizen Corps Around the Country”, 20 Ağustos 2011, <http://www.citizen corps.gov/cc/CouncilMapIndex> (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).

69 “Community Participation in Homeland Security”, *Report of the National Watch Groups Summit*, Temmuz 2008, http://www.citizen corps.gov/downloads/pdf/ready/FINAL_REPORT_National_Watch_Groups_Summit_July_2008.pdf, s. 4-5, (10 Eylül 2011).

70 “You See Something, Say Something Campaign”, *Department of Homeland Security*, <http://www.dhs.gov/files/reportincidents/see-something-saysomething.htm> (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).

71 Destek veren kuruluşların listesi için bkz. Ibid.

72 “TOPOFF 2”, *Global Security*, 13 Temmuz 2011, http://www.globalsecurity.org/security/ops/index_topoff2.htm (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).

73 Robert A. Levy, “Jose Padilla: No Charges and No Trial, Just Jail”, *Cato Institute*, 21 Ağustos 2003, http://www.cato.org/pub_display.php?pub_id=3208 (Erişim Tarihi 10 Eylül 2011).

değil, hegemonya ilişkisi ile ilgilidir”.⁷⁴ Bu bağlamda, dönüşüm sürecinin “olağanüstü” uygulamalarını “olağan” hale getiren ve teröristlere uygulanan “istisnai kuralsızlıkları” ulusal ve küresel sistemin “genel kuralları” haline dönüştüren en önemli araç bizzat hukukun kendisi olmuştur. “Terörizme karşı savaş” adına istisnai olarak çıkartılan kurallar ve uygulamalar sadece teröristlere ve ABD vatandaşı olmayanlara (Guantanamo tutukluları) karşı olduğu düşünüldüğü için fazlaca tepki çekmeden hukuk sistemine girmiş ve zamanla hukuku hukuk yapan ilkelerin özünü değiştirmeye başlamıştır.

Başkan Bush, 13 Kasım 2001’de “Terörizme Karşı Savaşta ABD Vatandaşı Olmayan Belirli Kişiler için Tutuklama, Muamele ve Yargılama” (*Detention, Treatment and Trial of Certain Non-Citizens in the War Against Terrorism*) isimli Başkanlık Emrini çıkartmıştır. Buna göre, terörizmle ilgili eylemlere katılan veya destek verdiği düşünülen “hukuk dışı muharip”⁷⁵ olarak tanımlanan kişiler tutuklanabilecek ve “*habeas corpus*” ilkesi (mahkemeye erişim hakkını şart koşan ve haksız yakalama ve tutuklamayı yasaklayan kanun) dışında kalacak şekilde özel olarak kurulacak askeri komisyonlar tarafından yargılanacaklardır.⁷⁶

17 Ekim 2006 yılında Kongre’den geçen ve Başkan Bush tarafından onaylanan “2006 Askeri Komisyonlar Yasası” (*Military Commissions Act of 2006; MCA 2006*) ile askeri komisyonların yargılama hakkı ve “hukuk dışı muhariplerin” (*unlawful combatants*) statüsü yasal bir zemine oturtulmuştur.⁷⁷ Bu yasa ile “hukuk dışı muharip” kelimesi, “savaşan” statüsü dışında kalan ve ABD’ye maddi zarar verme kasti ile düşmanca eylemler düzenleyen veya bu eylemlere yardım eden kişiler olarak tanımlanmıştır.⁷⁸ Bununla birlikte, ölüm cezasına çarptırmak dâhil geniş bir yetki tanınan askeri komisyonlarda, yargılanacak kişinin “hukuk dışı muharip” statüsünün nasıl belirleneceği ve ne kapsamda olacağı muğlak bırakılmıştır. Örneğin, Afganistan’da bir yardım örgütüne bağış yapan bir kişinin bu örgütün Taliban ile herhangi bir bağlantısının olduğunun ortaya çıkması halinde, bilerek ve isteyerek teröre destek vermek suçlamasıyla “hukuk dışı muharip” ilan edilmesinin önünde hiçbir engel yoktur.

Geleneksel savaş suçlarını sivillere-teröristlere taşıyan ama onları savaşan statüsü dışında bırakarak Cenevre Sözleşmeleri’ndeki haklardan mahrum bırakan MCA 2006 “terörizme karşı savaş” bağlamında, “işkence, insanlık dışı muamele, kasti olarak vücut bütünlüğüne zarar verme, tecavüz, taciz ve rehin alma” gibi eylemleri de savaş suçları olmaktan çıkartarak, bu eylemleri gerçekleştiren ABD görevlilerine bir nevi yasal dokunulmazlık tanımıştır.⁷⁹ Komisyonun hem savcı hem yargıç hem de jüri olduğu bu

74 Paye, *Hukuk Devletinin Sonu*, s.21–22.

75 Bu tanım içine giren kişi, düzenli ordu askeri olmadığı ve üniforma giymediği için “savaşan” statüsünde yer alamaz ve Cenevre sözleşmelerinden yararlanamaz. Terörist olarak da tanımlanmadığı için ceza hukukunun dışında “hukuksuzluk” Araf’ında kalır.

76 “President Issues Military Order”, *The White House President George W. Bush*, 13 Kasım 2001, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/11/print/20011113-27.html> (Erişim Tarihi 11 Eylül 2011).

77 Jim Garamone, “Bush Says Military Commissions Act will Bring Justice”, *American Forces Press Service*, 17 Ekim 2006, Aktaran *Global Security*, <http://www.globalsecurity.org/security/library/news/2006/10/sec-061017-afps01.htm> (Erişim Tarihi 12 Eylül 2011).

78 “Public Law 106–366: Military Commissions Act of 2006”, 17 Ekim 2006, <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc> (Erişim Tarihi 12 Eylül 2011).

79 Ibid., s.83.

yeni engizisyon yargılama sürecinde, avukat tutma hakkı gibi en temel hukuk ilkeleri de ancak Komisyonun avukatın gizli belgelere ulaşması bakımından “uygun” olduğuna karar vermesi halinde uygulanabilecektir. Adil yargılamanın en temel ilkelerinden biri olan, savcılığın davalı aleyhinde sunduğu delillerin avukatın incelemesine açık olmasına ilişkin zorunluluk ile gizli tanıkların kimliğine ulaşma ilkesi de MCA 2006 ile ortadan kaldırılmıştır. Buna ek olarak, MCA 2006’da tutukluların “*habeas corpus*” hakkına sahip olmadıkları teyit edilmiş ve Amerikan mahkemelerine erişimleri yasaklanmıştır.

Başkanlık kampanyası boyunca Guantanamo’daki hukuk ihlallerini eleştiren Obama, Başkan seçilmesi halinde Guantanamo’daki kampın kapatılacağını ve tutukluların askeri komisyonlar yerine sivil mahkemelere erişiminin sağlanacağı taahhüdünde bulunmuştur. Her ne kadar 2009’da yeniden düzenlenen “Askeri Komisyonlar Yasası” (MCA 2009) mahkûmiyeti daha sağlam delillere dayandırmak gibi küçük iyileştirmeler yapmışsa da, ne askeri komisyonlar kaldırılmış ne de tutukluların *habeas corpus* hakkı tanınmıştır. MCA 2009’daki tek yenilik, kamuoyunda tepki toplayan Bush’a ait “hukuk dışı muharip” tanımlamasının –içeriği aynı kalacak şekilde– “ayrıcalıksız savaşan” (*unprivileged enemy belligerents*) ifadesi ile değiştirilmesi olmuştur.⁸⁰

Öte yandan, Obama hükümetinin bir önceki dönem hükümetine göre hukuksuzluğu bir adım öteye taşıyan uygulaması “2012 Ulusal Savunma Yetki Yasası” (*National Defense Authorization Act, HR 1540*) ile gerçekleşmiştir. Yasa’nın 1021 sayılı bölümü uyarınca, ABD Başkanı teröristlere yardım etme şüphesi ile ülke içinde herhangi bir Amerikan vatandaşını süresiz tutuklu olarak askeri gözaltında tutma veya cezaevine (Guantanamo, Bagram) gönderme yetkisine sahip olmuştur.⁸¹ Böylece 11 Eylül sonrasında “terörizme karşı savaş” meşruiyeti içinde başlatılan ama Amerikan vatandaşlarını imtiyazlı tutarak tepkileri azaltan (oysa geleceğin göstergesini sunan) yeni siyasi-hukuki model, adım adım tüm hukuka ve bireye yayılarak geriye döndürülemez totaliter süreci başlatmıştır.

Değerlendirme ve Öngörüler

Günümüzde kapitalist küresel sistem, salt iktisadi bir altyapı değil, üstyapısal olarak hukukuyla, ulusal ve uluslararası kurumlarıyla, siyasi ve toplumsal örgütlenme modelleriyle, ideolojik aygıtlarıyla ve askeri mekanizmalarıyla hareket eden ve gene modelin değişen ihtiyaçlarına göre dönüşümler geçiren toplu bir rejimdir. Kapitalizm, tarihte de örneklerinin görüldüğü gibi, doğası gereği kendi içsel çelişkilerinin yarattığı krizlere açık durumdadır. 1980’lerden itibaren hem ekonomik hem de çeşitli zor yöntemleriyle dünyaya yayılan yeni-liberalizm sürecinde olduğu gibi, bu krizlere yönelik çeşitli stratejiler geliştirilmiş ve kapitalizmin yapısal krizi mümkün olduğu kadar ertelenmiştir. Bununa birlikte, birikim modelinin yapısal sorunları ertelendikçe ortaya çıkacak krizin boyutları da büyümüş ve 1990’ların ikinci yarısından itibaren ertelenemeyecek boyutlara doğru yol

80 Jennifer K. Elsea, “Congressional Research Service Report for Congress: The Military Commissions Act of 2009: Overview and Legal Issues”, *Federation of American Scientists*, 6 Nisan 2010, <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R41163.pdf> (Erişim Tarihi 13 Eylül 2011).

81 “Statement by the President on H.R. 1540”, *The White House*, 31 Aralık 2011, <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/12/31/statement-president-hr-1540> (Erişim Tarihi 10 Ocak 2012).

almaya başlamıştır. 1929 büyük buhranından sonra yaşanan en kapsamlı ekonomik kriz Ağustos 2007'den itibaren dünya sistemini sarsmaya başlamıştır.

Kapitalizmin yapısal krizi, altyapı ve üstyapısıyla rejimsel bir krizdir. Bu bağlamda, birikim modeli ile birlikte modelin sınıfsal yapılanması, hegemonu, hukuki-siyasi yapıları ve ideolojileri de krize girmektedir. Yeni bir birikim modelinin sunulmadığı bu dönemde hasta konumdaki mevcut modelin ayrıcalıklarından yararlanan sınıf ve ülkeler, modelin devamını sağlamak amacıyla kurtarma paketleri-kemer sıkma programları ve jeopolitik konumlanmalar-fiziki işgaller gibi stratejileri yürürlüğe sokmaktadırlar. Bu stratejilerin işe yaraması için sert ve çabuk karar alan güçlü bir yürütme, yetkilerini devretmiş yasama-yargı, disipline edilmiş bir toplum, bu yapıyı destekleyen yeni hukuk kuralları ve aşırı yetkilendirilmiş kolluk güçlerinin oluşturulması gibi yeni bir üstyapı modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte, liberal ideolojilerin modelin sorgulanmasını engelleyemediği kriz ortamında, krizin faturasını yüklenen halkta sınıfsal bilinçlenme ve devrim seçenekleri de yükselmektedir.

Kapitalist rejimin içinde bulunduğu yapısal krizin üstyapısal bir dönüşümü zorunlu kılması ve birikim modelini değiştirmeye çalışanlarla (devrim) mevcudu korumak üzere dönüşümü yürütmeye kalkışanlar (karşı-devrim) arasındaki kadim mücadelenin sertleşmesi, yeni-liberal otoriter-müdahaleci devletin totaliter-polis devletine dönüşümünü hızlandırmaktadır. Dönüşümü yürütecek totaliter-polis devletin meşrulaşması, kurumlarını kurması, normlarını kabul ettirmesi, gözetleme aygıtlarını yerleştirilmesi, olası muhalif unsurları etkisizleştirilmesi ve tüm bunların toplum tarafından içselleştirilmesi için sınırlı bir süre dâhilinde toplumsal rızanın alınması şarttır. Tarihsel örneklerinde görüldüğü gibi bu tür baskıcı dönüşüm süreçlerinde toplumsal onayın alınmasında en etkili ve ucuz yöntemi, iç-dış düşman varlığı üzerinden oluşturulan korku ve beraberlik duygusudur. Bu sürecin kendi ataletinde ilerleyecek aşamaya ulaşması halinde ise artık ne açık bir toplumsal onaya, ne doğrudan bir düşman figürüne ne de inandırıcılığı kalmamış güvenlik kaygısına ilişkin bildik sloganları tekrarlamaya ihtiyaç vardır.

“Terörizme karşı savaş” dönüşümün ihtiyaç duyduğu yeni siyasi-hukuki düzen ile toplumsal rıza, korku, sindirme, uysallaştırma ve cezalandırma gibi araçların hepsini karşılayan çoklu bir sınıfsal kontrol ve karşı devrim mekanizmasıdır.

ABD’de halen “olağanüstü hal” sürecinin devam etmesi, ülkenin Başkanlık kararnameleri ile yönetilir duruma gelmesi, merkezi yönetimin federal uzlaşa aleyhine sürekli gücünü arttırması, gözetlemeye ilişkin kurulan yüzlerce kurumun ve binlerce programın nüfusun tamamını denetlemesi, ordunun içişlerine kolluk gücü gibi katılması ve polisin kolluk gücü olmaktan çıkarak dönüşümün kontrolörü haline gelmesi, potansiyel muhaliflerin etkisizleştirilmesi ve “suç” ve “kanıt” yerine “şüph”nin yeterli olduğu yargısız sürekli “tutukluluk” haline dayalı yeni bir siyasi-hukuk sisteminin inşa edilmesi gibi pratikleri mümkün kılan halen yürürlükte olan “terörizme karşı savaş”ın kendisidir. Yeni bir birikim modelinin ortaya çıkmadığı ama kapitalizmin yapısal krizinin daha da ağırlaştığı bu dönemde, adı telaffuz edilsin veya edilmesin “terörizme karşı savaş” ABD’nin ülke içinde ve dışında dönüşümü gerçekleştirecek en önemli mekân düzenleme aracı olmaya devam edecek gibi görünmektedir.

Kaynakça

- “About USNORTHCOM, United States Northern Command, <http://www.northcom.mil/About/index.html> (Erişim Tarihi 12 Haziran 2011).
- Agamben, Giorgio. *States of Exception*, Chicago, Chicago Press, 2005.
- Bughardt, Tom. “The Orwellian Internet Surveillance Noose: No Privacy No Place to Hide”, *Global No Compliance*, 25 Nisan 2011, <http://globalnoncompliance.webnode.com/news/the-orwellian-internet-surveillance-noose-no-privacy-no-place-to-hide> (Erişim Tarihi 4 Temmuz 2011).
- Carnoy, Martin. “Gramsci ve Devlet”, *Praksis*, No.3, 2001, s.252–278.
- “Citizen Corps Around the Country”, 20 Ağustos 2011, <http://www.citizencorps.gov/cc/CouncilMapIndex> (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).
- Chossudovsky, Michel. “Pre-election Militarization of the North American Homeland. US Combat Troops in Iraq Repatriated to ‘Help with Civil Unrest’”, *Center for Research on Globalization*, 26 Eylül 2008, <http://www.globalresearch.ca> (Erişim Tarihi 20 Haziran 2011).
- Clarke, Simon. “Marxism, Sociology and Poulantzas’s Theory of the State”, *Capital and Class*, No.2, 1977
- Corbett, James. “Whistleblower: Coast Guard Implementing Martial Law”, 27 Ekim 2010, <http://theglobalrealm.com/2011/01/31/whistleblower-coast-guard> (Erişim Tarihi 22 Ağustos 2011).
- “Community Participation in Homeland Security”, *Report of the National Watch Groups Summit*, Temmuz 2008, http://www.citizencorps.gov/downloads/pdf/ready/FINAL_REPORT_National_Watch_Groups_Summit_July_2008.pdf, s.1-44, (Erişim Tarihi 10 Eylül 2011).
- “Disposition of Executive Orders Signed by President Barack Obama”, *National Archives*, <http://www.archives.gov/federal-register/executive-orders/obama.html> (Erişim Tarihi 29 Ocak 2012).
- “Domestic Spying Victim: Virginia Cody”, *American Civil Liberties Union*, 22 Ocak 2011, <http://www.aclu.org/national-security/domestic-spying-victim-virginia-cody> (Erişim Tarihi 1 Temmuz 2011).
- Elsea, Jennifer K. “Congressional Research Service Report for Congress: The Military Commissions Act of 2009: Overview and Legal Issues”, *Federation of American Scientists*, 6 Nisan 2010, <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R41163.pdf> (Erişim Tarihi 13 Eylül 2011).
- “Executive Order 13223”, *The American Presidency Project*, 14 Eylül 2001, <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=61504> (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).
- Finley, Bruce. “Terror Watch Uses Local Eyes 181 Trained in Colo”, *Denver Post*, 29 Haziran 2008, http://www.denverpost.com/news/ci_9725077 (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).

- “Foreign Intelligence Surveillance Act”, *American Civil Liberties Union*, 5 Şubat 2008, <http://www.aclu.org/national-security/foreign-intelligence-surveillance-act-fisa>, (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011).
- Garamone, Jim. “Bush Says Military Commissions Act will Bring Justice”, *American Forces Press Service*, 17 Ekim 2006, Aktaran *Global Security*, <http://www.globalsecurity.org/security/library/news/2006/10/sec-061017-afps01.htm> (Erişim Tarihi 12 Eylül 2011).
- Goldstein, Ritt. “US Planning to Recruit One in 24 Americans as Citizen Spies”, 15 Temmuz 2002, <http://www.smh.com.au/articles/2002/07/14/1026185141232.html>, (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).
- Haspolat, Evren. “Kapitalist Devlet ve Toplumsal Polisliğin Tarihi Seyri: Devlet-Güvenlik İlişkisinde bir Dönemlendirme Denemesi”, *Praksis*, No.25, Mart-Nisan 2011, s.151-179.
- Henderson, Stephen E. “Nothing New Under the Sun: A Technologically Rational Doctrine of Fourt Amendment Search”, *Mercer Law Review*, Cilt 56, No.2, 2005, s.507-563.
- Jessop, Bob. “Regulation Theory, Post-Fordisim and Class Struggle: More than a Reply to Werner Bonefold”, W. Bonefold ve J. Holloway (der.), *Post-Fordism and Social Form*, Londra, MacMillan, s.145-169.
- Lee, Timothy B. “The New FISA Compromise: It’s worse than you think”, *Ars Technica*, 9 Temmuz 2008, <http://arstechnica.com/tech-policy/news/2008/07/fisa-compromise.ars> (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).
- “Let the Sun Set on PATRIOT-Section 209: Seizure of Voice Mail Messages Pursuant to Warrants”, *Electronic Frontier Foundation*, 29 Aralık 2005, w2.eff.org/patriot/sunset/209.php (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011).
- Levy, Robert A. “Jose Padilla: No Charges and No Trial, Just Jail”, *Cato Institute*, 21 Ağustos 2003, http://www.cato.org/pub_display.php?pub_id=3208 (Erişim Tarihi 10 Eylül 2011).
- Liu, Edward C. “Amendments to the Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA) Set to Expire February 28, 2011”, *Congressional Research Center*, 10 Şubat 2011, http://assets.opencrs.com/rpts/R40138_20110228.pdf, (Erişim Tarihi 19 Mayıs 2011), s. 1-130.
- Macciocchi, Maria-Antonietta. “Gramsci ve Faşizm Sorunu”, Maria-Antonietta Macciocchi (der.), *Faşizmin Analizi*, Cemal Süreyya (çev.), Payel Yayınevi, İstanbul, 2000, s.13-41.
- Morales, Frank. “Homeland Defense and the Militarization of America”, *Center for Research on Globalisation*, 15 Eylül 2003, www.globalresearch.ca, (Erişim Tarihi 15 Haziran 2011).
- Moynihan, Colin. “Arrests Put Focus on Protesters’ Texting”, *New York Times*, 5 Ekim 2009, <http://www.nytimes.com/2009/10/05/nyregion/05txt.html> (Erişim Tarihi 1 Temmuz 2011).

- “National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2008”, Ocak 2008, <http://www.govtrack.us/congress/bill.xpd?bill=h110-4986> (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011).
- “National Defense Authorization Act for Year 2007”, *Global Security*, Aralık 2006, http://www.globalsecurity.org/military/library/congress/2006_rpt/s-109-254.htm.R.4986 (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011).
- “Obama Eyeing Internet ID for Americans”, *Center for Research on Globalization*, 10 Ocak 2011, <http://www.globalresearch.ca/article> (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).
- Özdemir, Ali Murat. *Güç, Buyruk, Düzen: Uluslararası Hukuk Kuramında Eleştirelilik ve Emperyalizm*, İmge Kitabevi, Ankara, 2011.
- Özdikmenli, İklim ve Şevket Ovalı. “Irak Savaşı Sonrasında Liberal Dünyanın Yapay İkiliği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 5, No.19, Güz 2008, s.89–118.
- “Patterns of Misconduct: FBI Intelligence Violations from 2001–2008”, *Electronic Frontier Foundation*, 30 Ocak 2011, <https://www.eff.org/deeplinks/2011/01/eff-releases-report-detailing-fbi-intelligence>, (Erişim Tarihi 20 Mayıs 2011).
- Paye, Jean-Claude. “Sürekli Olağanüstü Hal”, *Monthly Review Türkçe*, No.12, Aralık 2006, s.41–50.
- Paye, Jean-Claude. *Hukuk Devletin'in Sonu: Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele*, G. Demet Lüküslü (çev.), Ankara, İmge Kitabevi, 2009.
- Pincus, Walter. “1,600 are Suggested Daily for FBI's List”, *Washington Post*, 1 Kasım 2009, <http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2009/10/31/AR2009103102141.html> (Erişim Tarihi 2 Nisan 2012).
- Ponticelli, Jacobo ve Hans-Joachim Voth. “Austerity and Anarchy: Budget Cuts and Social Unrest in Europe, 1919–2009”, *Centre for Economic Policy Research*, No.8513, Ağustos 2011, s.2–28.
- Poulantzas, Nicos. *Faşizm ve Diktatörlük*, Ahmet İnel (çev.), İstanbul, Birikim Yayınları, 1974.
- Poulantzas, Nicos. *Political Power and Social Classes*, Verso, Londra, 1978.
- “President Issues Military Order”, *The White House President George W. Bush*, 13 Kasım 2001, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/11/print/20011113-27.html> (Erişim Tarihi 11 Eylül 2011).
- “President Obama Signs Executive Order Establishing Council of Governors”, 11 Ocak 2010, <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/president-obama-signs> (Erişim Tarihi 22 Haziran 2011).
- Priest, Dana ve William M. Arkin. “Top Secret America: A Hidden World, Growing Beyond Control”, *Washington Post*, 19 Temmuz 2010, <http://projects.washingtonpost.com/top-secret-america/articles/a-hidden-world-growing-beyond-control/> (Erişim Tarihi 23 Haziran 2011).
- “Public Law 106–366: Military Commissions Act of 2006”, 17 Ekim 2006, <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc>. (Erişim Tarihi 12 Eylül 2011).

- Safire, William. "You are a Suspect", *New York Times*, 14 Kasım 2002, <http://www.nytimes.com/2002/11/14/opinion/you-are-a-suspect.html> (Erişim Tarihi 2 Temmuz 2011).
- Scott, Peter Dale. "Continuity of Government: Is the State of Emergency Superseding Our Constitution", *Center for Research on Globalisation*, 24 Kasım 2010, www.globalresearch.ca (Erişim Tarihi 18 Haziran 2011).
- Scott, Peter Dale. "Continuity of Government: Is the State of Emergency Superseding our Constitution", 24 Kasım 2010, <http://www.globalresearch.ca/articleId=22089>, (Erişim Tarihi 15 Haziran 2011).
- "Specially Designated Nationals and Blocked Persons", *Office of Foreign Assets Control*, 1 Ağustos 2011, <http://www.treasury.gov/ofac/downloads/t11sdn.pdf>, (Erişim Tarihi 3 Ağustos 2011).
- "Statement by the President on H.R. 1540", The White House, 31 Aralık 2011, <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/12/31/statement-president-hr-1540> (Erişim Tarihi 10 Ocak 2012).
- "Testimony of Secretary of Defense Donald H. Rumsfeld before the Senate Armed Service Committee Military Commissions", 21 Aralık 2001, <http://armed-services.senate.gov/statemnt/2001/011212wolf&crums.pdf> (Erişim Tarihi 25 Haziran 2011).
- "TOPOFF 2", *Global Security*, 13 Temmuz 2011, http://www.globalsecurity.org/security/ops/index_topoff2.htm (Erişim Tarihi 31 Ağustos 2011).
- "USCODE Title 10-Chapter 15: Insurrection", *U.S. House of Representatives Downloadable U.S. Code*, 1 Temmuz 2011, <http://uscode.house.gov/download/pls/10C15.txt> (Erişim Tarihi 15 Haziran 2011).
- Wolf, Naomi. "Fascist America, in 10 Easy Steps", *The Guardian*, 24 Nisan 2007, <http://www.guardian.co.uk/world/2007/apr/24/usa.comment> (Erişim Tarihi 25 Haziran 2011).
- "You See Something, Say Something Campaign", Department of Homeland Security, <http://www.dhs.gov/files/reportincidents/see-something-saysomething.htm> (Erişim Tarihi 30 Ağustos 2011).
- Yeh, Brian T. ve Charles Doyle. "USA PATRIOT Improvement and Reauthorization Act of 2005: A Legal Analysis", *CRS Report for Congress*, 21 Aralık 2006, <http://www.fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>, s.1-130.
- Yeldan, Erinç. "Büyük Durgunluk Süreken", *Cumhuriyet*, 29 Haziran 2011.
- Yeldan, Erinç. "Hiper Birikim, Hiper Sömürü, Açık Faşizm", *Cumhuriyet*, 15 Haziran 2011.
- Yıldızoğlu, Ergin. "Kriz ve OPEC", *Cumhuriyet*, 13 Haziran 2011.
- Yıldızoğlu, Ergin. "Şimdi de Tel Aviv", *Cumhuriyet*, 3 Ağustos 2011.

Summary

As the history reveals, the inner contradictions of capitalist accumulation system lead to recurrent crises. Hence it has always been a must for the capitalist state to regulate the economic relations, facilitate the expansion of capital, control the class conflict and invoke new accumulation strategies in concomitant with the needs of the particular capitalist accumulation model. In this dialectical process, capitalist state is designed in accordance with the needs of the model while it shaped up the model through its multifarious economic, political, legal, ideological and martial instruments, programs and strategies. As the contradictions of the capitalism become more irrecoverable and the crisis turns into a structural one, a more authoritative state utilizing coercive measures rises up for the restoration of the general interest of capitalism.

Along with the impoverishment effects of the crisis and the austerity programs, the practices of oppressive regimes prompts dialectically the awakening of the class consciousness and revolution options as witnessed in Egypt, Tunisia, Greece, England, lastly in Wall Street. Since the real struggle for hegemony takes place in the arena of classes, pervasive surveillance, supervision and intimidation of the population is required for the preservation of the privileges of the classes benefiting from the current model. In an environment marked by the nonexistence of a new accumulation model and the failure of the current model, a totalitarian-police state characterized with; extraordinarily powerful executive organ, declined authority of legislative and judicial bodies, disciplined population, repressive laws and the ultra-authorized law enforcement forces, came to fore as the most beneficial administrative design in the execution of the strategies and in the maintenance of the model.

Ironically speaking, strategies put through for the transformation of the political-legal system on behalf of the preservation of the accumulation model and hegemony, require a general public acclaim at least for a brief period. As observed in many cases, people willingly give up their political-economic rights when they face with imminent security problems. Hence, a figure of enemy -inside and outside- ensure the corroboration of people with the rulership without question and also facilitate the declaration of a ceaseless “state of emergency” which legally paves the way for oppressive measures and strategies.

The strategy of “war on terrorism” incorporates all the above-stated elements; invisible and omnipresence enemy figure, “state of emergency” status superseding the Constitution, the extreme authorization of the executive power in the name of providing security, stimulation of “safety concern” stirring up the voluntary corroboration, willful renunciation of political-economic rights and liberties, establishment of pervasive surveillance and supervision institutions and programmes, empowerment of law enforcement forces and adaptation of new repressive legal rules. Hence, “war on terrorism” primarily functions as a population control mechanism and as an instrument for the transformation of the political-legal regime into a totalitarian one.

Contrary to the popular belief, the foremost operation field of “war on terrorism” has never been the overseas but the inland of the U.S. Even though George W. Bush in his second term of Presidency and his successor Barrack Obama abstained from using the discourse of “war on terrorism”, the practices in the name of “war on terrorism” uninterruptedly have conti-

nued to be made in accordance with the needs of the transformation. The declaration of “state of emergency” is still in the process together with the extreme authorization of the President as “Commander in Chief”. These two whereof associatively have made it possible to rule the country and transform the political system through Presidential Executive Orders without being subject to the rigors of legislative and juridical bodies. The transformation of the legal system into something to be phrased as; “no charge, no trial, just jail” has also begun with the particular legal adjustments taken for the terrorists named as “unlawful belligerents”. Hundreds of pervasive surveillance programmes and tens of “terrorist” lists have come in possession as of punishment mechanisms for the dissidents inside and outside of the country. The nationwide promulgated self-surveillance and denouncement programmes, have quietly initiated the conversion of “citizenship” into something like “civil corps fellowship” as a perquisite of an oppressive regime.

The list of the achievements of “war on terrorism” can easily be lengthen, but the bottom line is that “war on terrorism” is just another instrument adopted for the suppression of the undesirable symptoms of the accumulation model and hegemony in eclipse. On the other hand, it is also a very effective instrument put into use for the transformation of the political-legal system into a totalitarian one within the given circumstances that no alternative model or power currently exists to resilience the system within the paradigm of capitalism.